

УДК 159.9.072.42

DOI <https://doi.org/10.30970/PS.2025.23.1>

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Наталя Багашова

*Державний університет економіки і технологій,
вул. Медична, 16, м. Кривий Ріг, Україна, 50000
e-mail: bahashova_nv@kneu.dp.ua*

Іванна Шаповал

*Криворізький державний педагогічний університет,
проспект Університетський, 54, м. Кривий Ріг, Україна, 50086
e-mail: ivanna.n.shapoval@gmail.com*

У статті аналізуються особливості пізнавальної діяльності студентів в умовах дистанційного навчання, яке стало ключовою формою здобуття освіти в Україні через сучасні соціальні й глобалізаційні виклики. Наголошено на важливості підвищення якості освітніх послуг, адаптації навчальних програм до нових реалій та впровадження інноваційних освітніх і інформаційних технологій. Ключовим аспектом дослідження є розвиток творчих здібностей, критичного мислення та самостійності студентів, що особливо актуально в дистанційному форматі навчання.

Визначено, що дистанційне навчання суттєво впливає на мотивацію, стилі навчання та емоційний стан студентів, створюючи нові виклики для освітнього процесу. У статті досліджено когнітивні, мотиваційні та емоційні аспекти пізнавальної діяльності, вивчено освітні втрати та розроблено підходи до їх мінімізації. Об'єктом дослідження є пізнавальна діяльність студентів вищих навчальних закладів, а предметом – психологічні та технологічні особливості цього процесу в онлайн-середовищі.

Методи дослідження включають теоретичний аналіз, емпіричні методи (анкетування, спостереження), а також використання когнітивної психології, конструктивістського підходу та сучасних інформаційних технологій як теоретико-методологічної основи. Практичне значення результатів полягає у їх використанні для вдосконалення освітніх методик, підвищення пізнавальної активності студентів та розробки ефективних стратегій підтримки їхньої діяльності в умовах дистанційного навчання.

Дослідження базується на положеннях Стратегії розвитку вищої освіти України на 2021–2031 роки та інших нормативних документах. Отримані результати сприяють удосконаленню організації дистанційного навчального процесу та адаптації студентів до сучасних освітніх умов.

Ключові слова: пізнавальна діяльність, дистанційне навчання, когнітивні здібності, пізнавальна самостійність.

Дистанційне навчання, яке активно впроваджується в системах вищої освіти в усьому світі, потребує нових підходів до організації освітнього процесу та глибшого аналізу пізнавальної діяльності студентів. Перехід від традиційного до онлайн-формату суттєво трансформував способи взаємодії студентів із навчальними матеріалами, викладачами та однокурсниками. Це зумовило необхідність проведення емпіричних досліджень, спрямованих на вивчення особливостей когнітивної діяльності студентів в умовах дистанційного навчання.

Метою даного дослідження є визначення специфіки пізнавальної діяльності студентів в онлайн-середовищі. Зокрема, дослідження фокусується на тому, як зміни у структурі навчального процесу впливають на увагу, пам'ять, мислення, мотивацію та саморегуляцію. Окрему увагу приділено питанням адаптації студентів до нових умов, факторам, які сприяють їхньому успіху, та основним труднощам, з якими вони стикаються.

1. Для досягнення цієї мети було визначено такі основні завдання:
2. Аналіз когнітивних процесів під час дистанційного навчання: дослідження змін у сприйнятті, увазі, мисленні та пам'яті.
3. Вивчення рівня мотивації студентів: визначення чинників, що впливають на мотивацію до навчання, та аналіз задоволеності навчальним процесом.
4. Дослідження саморегуляції: оцінка здатності студентів ефективно організовувати свій час і ресурси в умовах відсутності безпосереднього контролю викладачів.
5. Оцінка впливу цифрових технологій: аналіз ролі цифрових інструментів у засвоєнні знань і розвитку критичного мислення.
6. Ідентифікація труднощів у пізнавальній діяльності: виявлення проблем, пов'язаних із комунікацією, технічними складнощами та зниженням мотивації.

Розробка рекомендацій: на основі отриманих даних запропонувати практичні поради для покращення пізнавальної діяльності студентів.

Емпіричне дослідження проводилося в Державному університеті економіки і технологій. До експериментальної вибірки увійшли 154 студенти віком від 17 до 43 років. Анкета з 28 питань була розроблена з урахуванням психологічних аспектів і критеріїв, що характеризують пізнавальну діяльність студентів у дистанційному форматі [1]. Було оцінено такі аспекти:

1. Рівень ефективності навчальної взаємодії.
2. Адекватність організації освітнього процесу.
3. Пізнавальна активність студентів.
4. Самоорганізація навчальної діяльності.
5. Порівняння ефективності дистанційного та очного навчання.

У таблиці 1 наведено розподіл досліджуваних за рівнем освіти.

Результати дослідження свідчать, що майже 80% студентів мають достатній рівень забезпечення комп'ютерною технікою для дистанційного навчання. Найчастіше для онлайн-навчання студенти використовують ноутбуки та смартфони.

Щодо аналізу рівня відчуття безпеки серед респондентів, дозволяє зробити такі висновки:

- 1) лише 46 осіб (30% вибірки) висловили впевненість у своєму відчутті безпеки, що вказує на досить низький рівень загальної впевненості серед опитаних.

Таблиця 1

Розподіл досліджуваних за ступенем освіти

Діагностичні групи	Кількість осіб	%
1 курс	59	38,3
2 курс	36	23,4
3 курс	22	14,3
4 курс	21	13,6
Магістри	16	10,4
Разом по вибірці	154	100,0

2) 25 респондентів (16%) зазначили, що вони не почуваються у безпеці, що свідчить про наявність значної частки людей, для яких проблема безпеки є гострою.

3) найбільша частка респондентів – 83 особи (54%) – обрали відповідь «частково». Це свідчить про стан невизначеності, у якому респонденти відчують певну нестабільність, але водночас частково задоволені умовами.

Загалом 154 респонденти (100%) взяли участь у дослідженні, і 70% із них (сукупно варіанти «ні» та «частково») повідомили про відсутність повної впевненості у своїй безпеці. Отже, основною проблемою є недостатній рівень відчуття безпеки серед більшості респондентів. Високий показник варіанту «частково» свідчить про необхідність впровадження додаткових заходів для підвищення стабільності та впевненості в безпеці.

Щодо питання «Чи є доступним для Вас інтернет під час навчання в дистанційному форматі?», 91% студентів (140 осіб) відповіли, що інтернет у них майже завжди доступний, тоді як 9% (14 осіб) мають доступ до нього рідко.

Аналіз даних щодо рівня повноцінності навчальної взаємодії дозволяє виявити ключові тенденції, які стосуються оцінки студентами ефективності навчального процесу в умовах дистанційного формату.

Рівень задоволеності ефективністю зворотного зв'язку. Найвищий рівень задоволеності спостерігається серед студентів 4 курсу та магістрантів (81,8% і 81,3% відповідно). Найнижчий рівень задоволеності демонструють студенти 1 курсу (лише 49,2% позитивних відповідей), що, ймовірно, пов'язано з їхнім браком досвіду в організації навчальної взаємодії та адаптацією до нових умов. Варто зазначити, що частка тих, хто обрав відповідь «важко відповісти», поступово зменшується з підвищенням курсу.

Вплив увімкненої камери на сприйняття інформації. Магістранти оцінюють цей фактор найбільш позитивно (31,3% вважають, що увімкнена камера покращує сприйняття). Серед першокурсників, навпаки, 50,8% зазначили, що увімкнена камера погіршує сприйняття інформації. Студенти 2–4 курсів переважно вважають, що камера не впливає на їхнє сприйняття (від 40,9% до 71,4%).

Вплив дистанційного навчання на сприйняття інформації. Магістранти найчастіше відзначають позитивний вплив дистанційного навчання (50,0%), що може бути зумовлено їхньою адаптацією та орієнтацією на самостійну роботу. Серед студентів 4 курсу жоден не оцінив дистанційну форму як таку, що покращує сприйняття інформації, що свідчить про найбільш негативний вплив у цій групі.

Вплив дистанційного навчання на формулювання думок під час відповідей. Найбільше позитивних відгуків отримано від магістрантів (50,0%) та студентів 3 курсу (40,8%). Для студентів 4 курсу дистанційне навчання майже не впливає на їхню здатність формулювати думки (90,5% вважають, що їхні здібності залишаються незмінними).

Роль діалогу між викладачем і студентом у розумінні навчального матеріалу. Переважна більшість студентів усіх рівнів навчання визнають важливість діалогу (від 68,2% до 84,7%). Однак серед магістрантів зростає частка тих, хто оцінює цю взаємодію негативно (31,2% відповіли «ні»).

Аналізуючи дані опитування щодо відповідності до рівня адекватності організації освітнього процесу можна констатувати таке.

Оцінювання як стимул до навчання. На запитання, чи може оцінювання бути дійсним стимулом за умови його справедливості та об'єктивності викладачів – найвищий рівень мотивації спостерігається серед магістрантів (83,3%). Найменшу віру в стимулюючий ефект оцінювання демонструють студенти 3 курсу (54,5%). Значна невизначеність у відповідях характерна для студентів 4 курсу (42,9%) та 3 курсу (36,4%), що може свідчити про сумніви щодо об'єктивності оцінювання або його впливу на мотивацію.

Розуміння критеріїв оцінювання. На питання, чи зрозумілі критерії оцінювання, студенти відповіли наступним чином: Найкраще критерії оцінювання розуміють студенти 2 курсу (86,4%), а магістранти демонструють дещо нижчий показник (75,0%). Найбільший відсоток негативних відповідей серед магістрантів (18,8%). Студенти 1 курсу найчастіше відчують труднощі у визначенні критеріїв (20,3%), що може бути зумовлено їхньою меншою адаптацією до академічних стандартів.

Переваги дистанційного навчання. Основною перевагою для студентів усіх курсів є комфортні умови вдома (50,0–61,0%), особливо для 1 курсу (61,0%). Магістранти найбільше цінують можливість самостійного вибору джерел інформації (25,0%), що свідчить про їхню більшу автономність у навчанні. Можливість консультацій із викладачами отримала найнижчий відсоток серед усіх груп (4,5–8,3%), що може вказувати на недостатню доступність або ефективність таких консультацій.

Недоліки дистанційного навчання. Погіршення рівня знань найбільше відзначають магістранти (25,0%) та студенти 1 курсу (23,7%). Зниження мотивації є основною проблемою для студентів 3 курсу (36,4%) та 2 курсу (30,6%). Брак живого спілкування найбільше турбує студентів 4 курсу (38,1%), що може бути пов'язано із завершальним етапом їх навчання, де потрібна тісніша взаємодія.

Частка студентів, яких повністю влаштовує дистанційний формат, зростає серед магістрантів (37,5%), що свідчить про їхню вищу адаптацію до такого способу навчання.

У таблиці 2 наведено розподіл відповідності до рівня пізнавальної активності.

Таблиця 2

Розподіл відповідності до рівня пізнавальної активності

Відповіді	Кількість відповідей (%)				
	1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	Магістри
<i>Яким чином дистанційна форма навчання впливає на ваші здібності мислення (пам'ять, увага, уява)?</i>					
Покращуються	28,8	27,8	36,4	33,3	31,3
Погіршуються	22,0	33,3	22,7	23,8	25,0
Залишаються не змінними	49,2	38,9	40,9	42,9	43,8
<i>Чи сприяє активізації сприйняття інформації використання викладачами засобів візуалізації та демонстраційних матеріалів під час викладання навчальної дисципліни?</i>					
Так	83,1	83,3	72,7	76,2	93,8
Ні	0,0	0,0	0,0	0,0	6,3
Важко відповісти	16,9	16,7	27,3	23,8	0,0
<i>Як ви оцінюєте рівень ваших знань і навичок під час дистанційного навчання порівняно з очним навчанням?</i>					
Відчуваю покращення	30,5	30,6	31,8	0,0	37,5
В основному нічого не змінилося	32,2	30,6	45,5	38,1	43,8
З окремих дисциплін покращилися, а з окремих – погіршилися	15,3	22,2	13,6	19,0	18,8
Мої знання погіршилися	11,9	8,3	0,0	23,8	0,0
Важко відповісти	10,2	8,3	9,1	19,0	0,0
<i>Чи хотілося б вам повернутися до очної форми навчання?</i>					
Так	23,7	33,3	13,6	23,8	37,5
Ні	49,2	30,6	81,8	52,4	37,5
Важко відповісти	27,1	36,1	4,5	23,8	25,0

Аналіз відповідей респондентів на запитання про **вплив дистанційного навчання на когнітивні здібності (мислення, пам'ять, увага, уяву)** дозволяє зробити такі висновки: Найбільше покращення когнітивних здібностей відзначили студенти 3 курсу (36,4%), тоді як магістри оцінили цей показник дещо нижче (31,3%). Найвищий рівень негативного впливу помітили студенти 2 курсу (33,3%), що може бути пов'язано з їхньою меншою адаптованістю або складнощами у виконанні завдань. Більшість студентів різних курсів (від 38,9% до 49,2%) вважають, що дистанційне навчання не вплинуло на їхні когнітивні здібності.

Використання засобів візуалізації та демонстраційних матеріалів. Переважна більшість респондентів позитивно оцінює вплив візуальних матеріалів. Найвищий показник зафіксовано серед магістрів (93,8%), а найнижчий – серед студентів 3 курсу (72,7%). Студенти 3 і 4 курсів найчастіше відчують труднощі з визначенням впливу цих матеріалів (27,3% і 23,8% відповідно), що може вказувати на нерівномірний підхід викладачів до їх використання.

Оцінка знань і навичок під час дистанційного навчання. Найбільший позитивний вплив на рівень знань відзначають магістри (37,5%), тоді як студенти 4 курсу не зафіксували жодного покращення (0%). Найбільший відсоток респондентів, які не помітили змін у рівні знань, спостерігається серед магістрів (43,8%) і студентів 3 курсу (45,5%). Студенти 4 курсу найчастіше вказують на погіршення рівня знань (23,8%), що може бути зумовлено підвищеними вимогами наприкінці навчання.

Бажання повернутися до очного навчання. Найбільшу зацікавленість у поверненні до очної форми навчання висловили магістри (37,5%) та студенти 2 курсу (33,3%). Студенти 3 курсу найменш зацікавлені у поверненні до традиційного навчання (81,8% висловили небажання). Найвища частка невизначених відповідей спостерігається серед студентів 2 курсу (36,1%).

Аналізуючи відповіді стосовно рівня самоорганізації освітньої діяльності студентів в умовах дистанційного навчання можна зробити такі висновки:

Підготовка до занять. Більшість студентів витрачають на підготовку до 4 годин, особливо це характерно для 1 і 4 курсів (71,2% і 71,4%). Магістри, натомість, найчастіше витрачають більше 4 годин (62,5%), що може свідчити про їхню відповідальність або складність завдань на цьому етапі навчання. Найвища частка тих, хто не готується зовсім, припадає на студентів 3 курсу (9,1%), тоді як на 4 курсі й серед магістрів таких немає, що демонструє зростання мотивації ближче до завершення навчання.

Самоосвіта під час дистанційного навчання. Більшість студентів займаються самоосвітою (74,6%–81,8%), особливо на 3 і 4 курсах (81,8% і 81,0%). Студенти 1 і 2 курсів рідше займаються самоосвітою (25,4% і 25,0% не приділяють їй часу), що може свідчити про потребу в додатковій мотивації.

Виконання завдань викладача. Самостійно – найвищий рівень самостійності спостерігається серед магістрів (50,0%) та студентів 2 курсу (38,9%). Спільно з одногрупниками – студенти 1 і 2 курсів частіше працюють разом (25,4% і 38,9%), тоді як магістри переважно виконують завдання індивідуально. З використанням Інтернету чи ШІ – цей спосіб є найпоширенішим серед усіх курсів, особливо на 3 і 4 курсах (54,5% і 52,4%). Не виконують завдання – найбільше таких студентів на 3 і 4 курсах (27,3% і 28,6%), що може бути пов'язано з перевантаженням чи зниженням мотивації.

Робота під час навчання. Найбільше працюючих студентів серед магістрів (100%) і на 4 курсі (76,2%), що пояснюється їхнім прагненням до практичного досвіду. Найвища частка непрацюючих студентів спостерігається на 2 курсі (58,3%).

Ставлення до дистанційного навчання. Найвищий рівень незадоволеності дистанційною формою навчання відзначають студенти 2 курсу (30,6%) і 4 курсу (28,6%).

Найвищий рівень підтримки дистанційного формату серед студентів 3 курсу (68,2%), що може бути наслідком їхньої адаптації до таких умов. Магістри здебільшого вважають, що дистанційне навчання лише частково може замінити очне (75,0%).

Магістри витрачають більше часу на підготовку та демонструють високий рівень самостійності, тоді як молодші курси частіше обмежуються груповою роботою.

Залежність від Інтернету та ШІ є поширеною серед студентів усіх курсів.

Старші курси активніше поєднують навчання з роботою, тоді як молодші курси більше залежать від підтримки викладачів.

Студенти молодших курсів і магістри критичніше ставляться до дистанційного формату як повноцінної заміни очного навчання.

Рекомендації для покращення ситуації:

1. Мотивація до самоосвіти шляхом запровадження інтерактивних завдань і заохочувальних механізмів для студентів молодших курсів.

2. Розвиток самостійності шляхом зменшення залежності від Інтернету й ШІ через навчання навичок критичного мислення та організації самостійної роботи.

3. Баланс навчання і роботи шляхом надання студентам старших курсів гнучких графіків і підтримка кар'єрного розвитку.

4. Ефективність дистанційного навчання – інтеграція інтерактивних занять і індивідуальних консультацій для підвищення ефективності навчання студентів молодших курсів.

Що стосується розподілу відповідно до порівняння очної та дистанційної форм навчання.

Найбільший відсоток студентів, які бажають повернутися до очної форми навчання, спостерігається серед магістрів (43,8%) і студентів 3 курсу (45,5%). Це підкреслює, що старші студенти та магістри надають перевагу традиційному формату через його ефективність для їхніх освітніх потреб.

Водночас частка тих, хто не хоче повертатися до очного навчання, зростає на старших курсах, досягаючи максимуму серед магістрів (25,0%). Це може свідчити про їхню успішну адаптацію до дистанційного формату.

Серед студентів 1 курсу найбільша частка невизначених (50,8%), що може пояснюватися їхньою обмеженою можливістю порівняти формати через відсутність достатнього досвіду в очному навчанні.

Найбільша підтримка дистанційного навчання зафіксована серед студентів 3 курсу (68,2%) та 4 курсу (61,9%), що відображає їхню адаптацію та прийняття поточного формату.

Студенти 2 курсу (33,3%) найчастіше вважають дистанційну форму неприйнятною для повної заміни очного навчання.

Магістри найчастіше зазначають, що дистанційна форма може бути частковою альтернативою (62,5%), визнаючи її переваги, але також підкреслюючи її обмеження.

Найвища підтримка твердження про неможливість повернення до повністю очного формату спостерігається серед магістрів (31,3%) та студентів 4 курсу (28,6%), що свідчить про їхнє розуміння сучасних тенденцій в освіті.

Студенти 3 курсу (31,8%) частіше за інших підтримують ідею змішаних форматів навчання, демонструючи усвідомлення перспектив їх використання.

Студенти 2 курсу (38,9%) найчастіше вірять у повернення до традиційного формату навчання.

Найвищий рівень невизначеності щодо освітніх форматів спостерігається серед студентів 1 курсу (35,6%), що може бути зумовлено їхньою недостатньою поінформованістю про зміни в системі освіти.

Висновки. Результати опитування свідчать про тенденцію до кращої адаптації студентів старших курсів і магістрів до дистанційного навчання.

Організація зворотного зв'язку та ефективна комунікація між викладачами й студентами залишаються ключовими умовами успіху.

Використання камер має різний вплив залежно від курсу й особистих уподобань студентів.

Більшість студентів визнає важливість діалогу для кращого розуміння навчального матеріалу, проте потреби в цьому варіюються залежно від курсу.

Оцінювання сприймається як стимул більшістю студентів, але значна частина, особливо на старших курсах, залишається невпевненою у його об'єктивності. Це вказує на необхідність підвищення прозорості критеріїв оцінювання.

Чіткість розуміння критеріїв оцінювання покращується зі збільшенням курсу навчання, однак навіть магістри висловлюють певні питання стосовно їхньої зрозумілості.

Основною перевагою дистанційного навчання є комфортні умови навчання. Старші курси більше цінують автономію у пошуку інформації, що свідчить про їхню зростаючу пізнавальну самостійність.

Серед основних проблем дистанційного навчання – зниження мотивації, погіршення рівня знань і відсутність живого спілкування. Ці недоліки особливо актуальні для студентів старших курсів.

Можна рекомендувати таке:

1) підвищення прозорості оцінювання через розробку чітких та доступних критеріїв для всіх студентів;

2) покращення комунікації шляхом організації інтерактивних сесій та офлайн-заходів для посилення живого спілкування між викладачами та студентами;

3) мотивація студентів завдяки впровадженню цікавих та гнучких завдань, що сприяють розвитку когнітивних здібностей;

4) адаптація матеріалів шляхом забезпечення регулярного використання візуальних засобів навчання, особливо для студентів старших курсів;

5) аналіз потреб студентів завдяки розробці підтримуючих програм для 4 курсу, спрямованих на зменшення навчального навантаження та підвищення мотивації.

Спостереження показали, що:

– студенти 2 курсу частіше відзначають погіршення когнітивних здібностей, що потребує уваги до цієї групи;

– використання візуалізацій позитивно впливає на засвоєння матеріалу, але студенти 3 і 4 курсів потребують більшої системності в цьому аспекті;

– студенти 3 курсу демонструють найвищу адаптацію до дистанційного формату, тоді як магістри визнають його обмеження;

Додатково можна рекомендувати таке.

Для студентів молодших курсів – надавати більше інформації та підтримки, щоб допомогти краще зрозуміти переваги й недоліки дистанційного навчання.

Для старших курсів і магістрів – вдосконалювати змішані формати навчання, комбінуючи переваги очного та дистанційного форматів.

Інтегрувати інструменти, що підготують студентів до майбутніх змін в освітній системі, зокрема до використання технологій та гнучких підходів у навчанні.

Список використаної літератури

1. Багашова Н.В. Особливості пізнавальної діяльності студентів в умовах дистанційного навчання. *Кваліфікаційна робота ступеня вищої освіти магістр спеціальності 053*

Психологія. Кривий Ріг: КДПІ. 2024. 76 с. https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/11339/1/%d0%91%d0%b0%d0%b3%d0%b0%d1%88%d0%bc%d0%b2%d0%b0_%d0%ba%d0%b2_%d0%bc%d0%b0%d0%b3.pdf

2. Дрібас С., Пінська О. Особливості організації викладацько-студентської взаємодії в умовах дистанційного навчання. *Психологія: реальність і перспективи*. 2021. № 16. С. 56–62. DOI: <https://doi.org/10.35619/praprv.v1i16.205>
3. Токарева Н. М., Шамне А.В. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Київ, 2017. 548 с.
4. Шаповал І.М. Психологічні механізми та чинники формування пізнавальної самостійності. *Освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації*: Український науковий журнал. 2011. №3. С. 93–97. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/528>.

RESEARCH OF COGNITIVE ACTIVITY FEATURES OF STUDENTS IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING

Natalia Bagashova

*State University of Economics and Technologies,
16, Medychna str., Kryvyi Rih, Ukraine, 50000
e-mail: bahashova_nv@kneu.dp.ua*

Ivanna Shapoval

*Kryvyi Rih State Pedagogical University,
54, Universytetsky Avenue, Kryvyi Rih, Ukraine, 50086
e-mail: ivanna.n.shapoval@gmail.com*

The article analyzes the features of students' cognitive activity in the context of distance learning, which has become a key form of education in Ukraine due to modern social and globalization challenges. Emphasis is placed on the importance of improving the quality of educational services, adapting curricula to new realities, and implementing innovative educational and information technologies. A key aspect of the study is the development of students' creative abilities, critical thinking, and independence, which is particularly relevant in the distance learning format.

It has been established that distance learning significantly affects students' motivation, learning styles, and emotional state, creating new challenges for the educational process. The article explores cognitive, motivational, and emotional aspects of cognitive activity, examines educational losses, and develops approaches to their minimization. The object of the study is the cognitive activity of higher education students, while the subject is the psychological and technological characteristics of this process in an online environment.

The research methods include theoretical analysis, empirical methods (questionnaires, observation), as well as the application of cognitive psychology, a constructivist approach, and modern information technologies as the theoretical and methodological foundation. The practical significance of the results lies in their use for improving educational methods, enhancing students' cognitive activity, and developing effective strategies to support their activities in distance learning conditions.

The study is based on the provisions of the Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2021–2031 and other regulatory documents. The results contribute to the improvement of the organization of the distance learning process and the adaptation of students to modern educational conditions.

Key words: cognitive activity, distance learning, cognitive abilities, student independence.